

Oponentský posudek na bakalářskou práci J. Doskočila „Květena intravilánu obcí jižní části správního celku Pelhřimov“

Posuzovaná práce sestává z 80 stran textu, bez obrazových příloh. Je psána věcným a stručným slohem. Za úvodem a kapitolou o přírodních poměrech následuje vlastní těžiště práce (metodika, seznam sledovaných obcí a tři floristické seznamy). Zjištěné skutečnosti jsou probrány v diskusi. Následuje stručný závěr a seznam použité literatury. V textu se objevují překlepy zejména v latinských jménech, což však nijak výrazně nesnižuje srozumitelnost textu.

Cílem práce bylo studium květeny vybraných vesnic ze správního celku Pelhřimov, a to jak na základě literárních údajů, tak na základě vlastního autorova terénního průzkumu. Mezi literární prameny autor zahrnul také svou maturitní práci na obdobné téma (schází mi její citace v Seznamu použité literatury).

Výsledky literárních rešerší i terénního výzkumu jsou shrnuty ve třech floristických seznamech.

První z nich, nazvaný „Abecední seznam druhů vyskytujících se na sledovaném území“ (str. 19–40), považuji ve vztahu k cíli posuzované práce za problematický. Jsou v něm totiž zahrnuty i obecné údaje o výskytu rostlinných druhů vztahující se k celému území Čech, a to zejména z Čelakovského „Analytické květeny české“. Tyto údaje se netýkají území Pelhřimovska, což by cíl práce vyžadoval, ale jsou zobecněním údajů o výskytu v celém tehdejší území koruny české. Srovnání s těmito údaji je pak nutně nekritické, může být zavádějící, a tento seznam proto považuji za zbytečný a nic neříkající. Za problematické považuji i použití slovní stupnice rozšíření, kde se některé stupně podle mého soudu nedají dost dobře rozlišit a použít pro srovnání údajů od různých autorů (každý autor mohl myslet určité slovo jinak – zejména rozdily mezi dvojicemi „obecně rozšířený“–„hojný“ a „vzácný“–„velmi vzácný“ mohou být dosti subjektivní).

Druhý seznam nazvaný „Druhy s uvedenou konkrétní lokalitou“ (str. 41–68) už uvádí pouze konkrétní údaje ze sledovaného území. Je to výsledek víceméně zdařile provedené literární rešerše. Tento odstavec považuji za dobrý podklad pro srovnání květeny sledovaného území v minulosti a v současnosti.

Třetí seznam sestává pouze z vlastních autorových výsledků nově provedeného terénního průzkumu v pěti obcích. Jde o solidní floristickou práci, která dokládá autorovu dobrou znalost rostlinných druhů.

V kapitole Diskuse se autor zamýšlí nad některými zjištěnými skutečnostmi. Podle mého soudu je tato kapitola zbytečně krátká. Autor nashromáždil obsáhlý soubor údajů, který by si zasloužil podrobnější rozbor. Nabízí se např. číselné srovnání počtů druhů, které během času vymizely nebo se naopak rozšířily nebo zůstaly na stejné úrovni početnosti.

Mezi následujícími připomínkami označuji značkou „●“ ty otázky, na které bych při obhajobě práce přednostně rád slyšel autorovu odpověď.

Proč autor pro literární rešerší nepoužil celou práci „Prodromus květeny české“, ale jenom její čtvrtý díl (Dodatky)? Právě v prvních třech dílech „Prodromu“ by mohly být obsaženy cenné údaje. Naopak použitá „Analytická květena“ od stejného autora je pro účel posuzované práce prakticky nepotřebná.

Práce Quitt (1971), na kterou je odkazováno na str. 8, chybí v seznamu literatury.

Práce Kolektiv autorů (2000), na kterou je odkazováno na str. 6, chybí v seznamu literatury (nebo je to překlep v letopočtu?).

● V kapitole o přírodních poměrech chybí zmínka o fyto geografických poměrech. Do jakého fyto geografického okresu sledované území patří a jak lze tento fyto geografický okres stručně charakterizovat?

V kapitole o vymezení sledovaného území by bylo dobré přidat orientační mapku. Je trochu matoucí, že autor uvádí dvojnásobný počet sledovaných vesnic: buď 29 (str. 5, 12–18), nebo pět (str. 6, 69). Nesnází při porovnávání údajů z různých prací velice často bývá různé vymezení území u různých autorů (proto doporučuji vymežit alespoň plochy vlastního terénního průzkumu co nejpřesněji, nejlépe pomocí mapy).

Dobrá či špatná vliv člověka na přírodní poměry (str. 9) je subjektivní antropomorfizace, která v odborné práci postrádá smysl (přinejmenším bez upřesnění kontextu).

Proč si autor myslí, že je výskyt vápnomilných druhů způsoben trvalým osídlením od 13. století? (str. 10)

- Podle jakých pramenů autor uváděl ohroženost druhů? (str. 11) Jde o červený seznam, vyhlášku se seznamem chráněných druhů nebo o jiný pramen?

Autorův údaj o druhu *Carex pilosa* (str. 46) považuji za výsledek chybné determinace (pravděpodobně záměna za druh *Carex hirta*).

Několik druhů je v prvních dvou seznamech uvedeno dvakrát, pod dvěma různými jmény, a obvykle také s odkazy na floristické práce různých autorů: *Persicaria amphibia* – *Polygonum amphibium*, *Persicaria hydropiper* – *Polygonum hydropiper*, *Coronilla varia* – *Securigera varia*.

- Srovnávání floristických údajů od různých autorů a z různých dob naráží na problémy se změnami nomenklatury a taxonomického pojetí. Je např. vůbec možné srovnat údaj o druhu „*Achillea millefolium*“ z prací Čelakovského z 19. století s údaji pod stejným jménem v pracích Čábery či Jiřika z poloviny 20. století a s údaji z autorova terénního průzkumu, kdy používal moderní určovací klíč od Kubáta a kol. (2002)? Pokud by to bylo možné, tak jakým způsobem?

- Sbíral autor při vlastním terénním průzkumu dokladové položky pro herbář? Bylo by to užitečné zejména v případě obtížněji určitelných (kritických) druhů (např. *Achillea millefolium*, rod *Crataegus*) nebo v případech vzácnějších druhů, jejichž výskyt ve zkoumaném území vypadá dosti nepravděpodobně (např. *Pulegium vulgare*, *Senecio germanicus*).

Některé výsledky nesouhlasí s obecně očekávaným trendem, že se invazní druhy budou v území čím dál víc šířit:

- V Diskusi autor uvádí jako příklad výskytu nových zavlečených druhů rod *Reynoutria*. Ve floristických seznamech uvádí starší Jiřikovy, Čáberovy a Chánovy údaje o *R. japonica* a *R. sachalinensis* a svoje vlastní nedávné údaje o výskytu *R. x bohémica*. Znamená to, že oba dříve nalézané druhy jsou v území postupně vytlačovány taxonem *R. x bohémica*?

- Autor uvádí z literární rešerše starší údaje o výskytu invazního druhu *Bidens frondosa*, ale při svém vlastním průzkumu našel vždy pouze domácí druh *B. tripartita*. Znamená to, že zmíněný invazní druh v poslední době vymizel, nebo že si ho autor jenom zaměňuje s druhem *B. tripartita*?

Posuzovaná práce přináší cenné výsledky, které by po úpravách a po důkladnějším vyhodnocení bylo vhodné uveřejnit v odborném tisku.

Posuzovanou práci hodnotím jako zdařilou a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 14.9.2007

Mgr. ~~Pavel~~ Spryňar
Katedra botaniky PřF/UK Praha